

IMMIGRACIÓ I INTEGRACIÓ

Zohra Laaroussi Elkati
Mediadora intercultural

Encara que la població estrangera ha augmentat a Balears, en general, durant els últims anys, el fenomen immigratori és un fet recent en aquest país comparant amb altres països europeus com França o Alemanya. No obstant això, aquest fenomen ens situa davant una realitat nova on s'ha d'aprendre a conviure amb cultures i pautes de comportament diferents, que no sol ser gens fàcil per a cap de nosaltres.

Les persones que arribem d'altres països, amb la nostra diversitat cultural i religiosa, formem un mosaic ple de colorit que fa, de vegades, que els autòctons ens mirin amb curiositat, estranyesa o por. És a dir, tot el que és diferent i aliè produeix sentiments molt complexos.

La integració social és un concepte molt complex que afecta les dues parts influenciant-se mútuament i perquè això funcioni, es necessita una estabilitat legal, social i econòmica en un context on es reconegui al de fora com un igual, amb els seus drets i deures, i no és suficient aprendre la llengua del país d'acollida, que en el cas que ens ocupa, és el català.

Aquest reconeixement ajudarà a fer que l'immigrant se senti responsable i participi en la societat on ha triat viure i es motivarà per aprendre la llengua d'aquesta societat. És a dir, mentre que l'immigrant sigui sent marginat i discriminat, farà pocs o cap esforç per integrar-se.

De vegades la imatge que es dona de l'immigrant i de la immigració en general, genera actituds negatives en la societat. I per tant, caldrà donar una altra imatge de la immigració, presentant-la com un factor d'enriquiment, no sols econòmic sinó també cultural.

"...lluitar contra aquelles actituds negatives que, de forma inconscient, afloren en les nostres relacions amb altres cultures."

Per al col·lectiu d'homes i dones immigrants la falta d'igualtat de drets i les dificultats de poder tenir els papers en regla és font d'una inestabilitat que els impedeix en molts casos arrelar en la societat i poder normalitzar la seva vida tant afectiva com econòmica i social.

El projecte immigratori sol ser per a alguns un projecte propi, autònom i en altres obeeix a tota una

Foto cedida per Zohra Laaroussi

estratègia familiar, en què en la presa de decisions hi participen tots els membres de la família, i s'arriba no sols a vendre el que tenen, sinó que arriben a endeutar-se.

Com he esmentat anteriorment, la població immigrant a Balears en general i als municipis i els pobles agrícoles en particular, va creixent cada cop més. És a dir, quan els membres d'una cultura minoritària comencen a augmentar en els pobles petits, comencen a sorgir conflictes diaris entre una cultura i una altra. La vida quotidiana dels autòctons es veu amenaçada per la presència i la concentració dels immigrants en llocs públics com les places dels pobles. Cada cop més s'estan convertint en llocs de trobades i reunions per als immigrants. Aquest fet, a vegades provoca rebuig i menyspreu per part dels autòctons, que en poc temps s'han oblidat com feien la seva vida social a les places dels pobles. La falta d'espai, tant del privat com del públic obliga molts immigrants a concentrar-se als parcs o a les places del poble, que s'han convertit en punt de trobada i en xarxes de suport psicològic, social i econòmic.

Jo crec que l'oportunitat de la convivència intercultural és la d'optar per una estratègia d'inserció en la pluralitat, on cal crear un espai en comú d'interrelació activa, tenint en compte tant uns com altres, una reflexió sobre les nostres pròpies actituds, percepcions i creences, intentant també lluitar contra aquelles actituds negatives que, de forma inconscient, afloren en les nostres relacions amb altres cultures.

Tot el món sap que la família és un dels principals agents de socialització. No obstant això, no seria una exageració afirmar que darrere seu, l'escola es converteix en l'espai socialitzador per excel·lència de nins i nines. Els nins en general tant d'aquí com d'allà, arriben a l'escola amb moltes concepcions errònies,

Foto cedida per Zohra Laaroussi

actituds negatives, i estereotips sobre les persones diferents d'ells. Si els centres no ajuden l'alumnat a desenvolupar actituds més positives cap als diversos grups, llavors, tant els estereotips com les actituds negatives s'aniran incrementant a mesura que creixen. I per tant, l'escola, amb el seu compromís a facilitar el desenvolupament personal, la cohesió social i la dignitat humana, té una obligació moral i ètica a incloure la diversitat ètnica i el pluralisme cultural en el seu currículum escolar. Jo crec que abans de qualsevol proposta d'educació intercultural, educació social o comunitària, hem de definir què entenem per "integració". És a dir, si el model "integrador" ofert s'ajusta més a un model assimilador, on la cultura majoritària imposa unes normes i un model de vida específic, sense tenir en compte la identitat i la diversitat cultural de les minories. Jo crec que no hem d'entendre la integració com una fusió de dos grups sinó que es tracta de crear conjuntament un nou espai en comú, que no existeix, on puguin convida noves normes fruit de les negociacions i d'una creativitat conjunta.

A més a més, la integració, cal guanyar-la dia a dia amb l'esforç, la voluntat de negociació, i la solidaritat per part de tots. També hem de lluitar contra tota forma d'exclusió i per una vertadera igualtat d'oportunitats i drets cívics i polítics, sense oblidar-nos, que el fet d'estar disposat a acceptar l'altre, implica estar disposat a compartir tant els privilegis, com la pobresa dels altres. És a dir, compartir el poder i fer autèntica i possible la igualtat d'oportunitats entre totes les persones que viuen en una mateixa societat, evitant així l'aparença de qualsevol pretès "diferencialisme cultural", que servirà només per a l'increment del racisme i discriminació cap als immigrants no comunitaris. Hem de tenir en compte que som més iguals que diferents.

Educació i Escola

La immigració a Balears no és un fenomen recent, sinó que des de fa molts d'anys, aproximadament, a partir dels anys 60, les Illes Balears han deixat de ser una societat emissora d'emigrants, per convertir-se en receptora d'immigrants.

I, per tant, ha deixat de ser una societat homogènia, i l'heterogeneïtat ha arribat als centres educatius, on els professors s'estan trobant amb una problemàtica fins ara inexistente, producte de la diversitat cultural.

L'augment progressiu d'alumnes immigrants de procedència cultural diversa planteja un nou repte, no només a l'escola com a institució, sinó també als professionals de l'ensenyament, ja que són ells els que diàriament ofereixen el model d'aprenentatge més proper amb què s'enfronten aquests nins.

En bona mesura, l'èxit futur o fracàs d'aquests nous alumnes i la seva plena integració està condicionat pels models educatius i els canvis que se introdueixen a les escoles. I, per tant, els centres escolars han d'entendre que la introducció d'un nou model educatiu basat en l'educació intercultural no es tracta només d'una aplicació teòrica d'una normativa, sinó d'una resposta pràctica i imprescindible a una necessitat educativa. Tenint en compte que aquests al·lots estan reconeguts com a alumnes amb necessitats educatives especials, no per la dificultat física o psicològica, sinó per la dificultat lingüística.

El desenvolupament pràctic depèn en gran mesura de l'escola, i especialment de les actituds dels

Foto cedida per Zohra Laaroussi

professors. Jo crec que s'ha d'estar disposat a acceptar l'altre amb les seves diferències culturals, socials, i religioses. I per manifestar aquesta acceptació s'ha d'exterioritzar, materialitzant-la en actituds i actuacions concretes, com per exemple, la decoració de l'aula, fer esforços en la pronunciació correcta dels noms i llinatges d'aquests nous alumnes. I fomentar, també, la seva participació a classe.

"El seu nivell cultural és baix i gairebé, nul. Això dificulta la seva implicació i el suport als seus fills..."

L'educació intercultural és per a tothom. És a dir, implica la majoria i la minoria. La seva introducció en la programació de l'aula no només ajudarà i afectarà positivament l'autoestima i el grau de rendiment dels nins immigrants, sinó que ajudarà també a la destrucció de velles creences estereotipades, base de futures discriminacions.

La futura convivència d'aquests nins depèn en gran mesura de l'educació que els ofereixen des de les escoles, encaminada cap a una educació social i comunitària.

Jo crec que tots nosaltres, immigrants i naturals d'aquí, hem de tenir una aptitud reflexiva sobre les nostres pròpies actituds, percepcions i creences, intentant, també, lluitar contra aquelles actituds

negatives que, de forma inconscient, afloren en les nostres relacions amb persones d'altres cultures.

Des de la meva pròpia experiència com a mediadora intercultural som conscient que és difícil, a vegades, dur a terme aquesta tasca sense els recursos suficients i la participació i la implicació per part de les famílies immigrants en l'educació dels seus fills, però m'agradaria destacar una dada important.

El nivell educatiu mitjà dels immigrants estrangers sol ser superior a la mitjana del seu país d'origen, però en el cas de Mallorca i especialment en alguns pobles com Manacor, Sa Pobla, Felanitx són casos particulars on la minoria rifenya s'agrupa per la lògica en cadenes migratòries. El seu nivell cultural és baix i gairebé, nul. Això dificulta la seva implicació i el suport als seus fills, perquè no disposen dels instruments i coneixements per fer-ho.

Crec que amb diàleg, i donant informació i assessorament s'aniran implicant progressivament. Encara que això no vol dir que no puguin jugar un paper clau en l'esforç del comportament dels seus fills. Si el tutor aconsegueix parlar amb ells, a vegades, l'alumne canvia radicalment el seu comportament.

Per finalitzar, m'agradaria deixar clar que aquesta realitat social i educativa correspon a una minoria determinada (el col·lectiu rifeny), ja que en general els immigrants de primera generació donen molta importància als estudis, al treball i a l'esforç. I amb freqüència es reflecteix en el rendiment escolar dels seus fills. ■

Casa Pomar Flores

PAPERS PINTATS I PINTURES
ARTICLES PER A ARTISTES
VASES I MOTLLURES

SANT MIQUEL, 77
07002 Palma
Telèfon 971 72 14 83
Fax 971 71 93 12
www.casapomarflores.com

P Av. Comte Sallent
1 hora gratis

